

IZVJEŠĆE O RADU KUD-a „OŠTRC“ U RAZDOBLJU OD 1. 1. DO 31. 12. 2025. GODINE

Poštovani članovi,

odmah s početkom 2025. godine s probama su započele sve sekcije KUD-a, a prvi mjesec završili smo s viješću koja nas je sve jako razveselila – odobren nam je europski INTERREG projekt Sretno! Projekt SuSRET rudarskih tradicija: kulturno naslijeđe bez granica (Sretno!) osmišljen je uz uvažavanje izazova koje donosi život u pograničnoj regiji i s ciljem vraćanja međusobnog povjerenja koje je već ranije pokrenuto ukidanjem granica i nastavkom europskih projekata koji povezuju Hrvatsku i Sloveniju. U pripremi i realizaciji projekta sudjelovali su KUD Oštrc, u svojstvu vodećeg partnera, te dva slovenska partnera, DKD Svoboda Senovo i TD Senovo.

Sredinom ožujka održali smo redovitu godišnju skupštinu u OŠ Rude. Naši najmlađi članovi proveli su dva nezaboravna dana uz učenje, radionice, zabavu i druženje u općini Radoboj gdje su imali prilike upoznati se s rudarskom i gastro baštinom ovog mjesta.

Radionica izrade domaćih štrukli bila je vrhunac prvoga dana, a mali prstići, navikli na rudarsku greblicu lako su savladali i domaće štrukle. U ugodnom ambijentu Planinarskog doma Radoboj sudjelovali su i na kviz iz poznavanja folklor, običaja i rudarskog govora.

Slijedeći nastup bio je u svibnju u sklopu proslave 150 godina organiziranog planinarstva u Hrvatskoj. Nastup je održan na rukometnom igralištu u Rudama, a prisustvovao mu je velik broj planinara iz cijele Hrvatske. Svibanj smo završili s prvim prekograničnim susretom Biseri pod zemljom u sklopu INTERREG projekta Sretno!. Ispred Rudnika sv. Barbare slovenski partneri organizirali su više radionica u kojima su predstavili svoju bogatu rudarsku i folklornu baštinu. Djeca iz OŠ Rude uključila su se u kovačke radionice, izradu vagona od kartona i izradu mozaika od minerala, dok su se odrasli uključili u folklorne radionice koje su održali slovenski partneri iz DKD Svoboda Senovo i FS Pišce. No, najveće zanimanje bilo je za slovensku gastro ponudu – kušanje tradicionalnih rudarskih jela. Dio posjetitelja sudjelovao je u foto natječaju za posjetitelje. Oni pak starije životne dobi okupljali su se oko kovača, krušne peći i u kojoj se pekao kukuruzni kruh i gdje se pripremao tradicionalan rudarski ručak.

U lipnju su starija i dječja folklorna sekcija uz pratnju veteranskog orkestra uveličali proslavu šeste obljetnice djelovanja Udruge Budi dobro iz Ruda. Proslava je održana u sportskoj dvorani Rude.

Početkom srpnja organizirali smo 39. Dane rudarske greblice te 2. Međunarodni folklorni festival „Rudarska luč“. U petak, 4. srpnja organizirali smo otvorenje 2. MFF-a Rudarska luč ispred rudnika, no zbog lošeg vremena morali smo se premjestiti u DVD Rude. Tamo je organizirana večera te upoznavanje sudionika festivala – folklorne skupine iz Slovenije (DKD Svoboda Senovo), Poljske (pjevačko-plesni ansambl „Miechowiacy iz Miechówa) i s Kosova (KUD Bresana iz Prizrena). U subotu, 5. srpnja, prvo je organizirana Dječja greblica. U suradnji s Udrugom Rudarska greblica održano je više radionica izrade greblice za djecu školske i predškolske dobi na kojima je sudjelovalo oko 60 djece. Organizirana je i 2. biciklijada pod nazivom Biciklom na Greblicu u suradnji s BBK Šišmiš na kojoj je sudjelovalo 30-ak biciklista koji su svladali uspon od Samoborskog muzeja od Rudnika sv. Barbare. U subotu navečer organizirana je i Greblica pri Rudniku s čak tri koncerta – koncert su održali bendovi Fired Guns, Adrenalica i Bosak & The Second Hand. Festival Rudarska luč i ove je godine organiziran u suradnji s Folklornim društvom „Svoboda“ iz Senova i specifičan je po tome što se program održavao u Hrvatskoj i u Sloveniji, po čemu smo možda i jedinstveni u svijetu. Hrvatski dio festivala održan je u nedjelju, 6. srpnja. Najprije je održan mimohod i folklorni program na glavnom gradskom trgu u Samoboru. Glavni događaj bio je koncert u večernjim satima u Rudama, a

slovenski dio festivala odvijao se dan ranije. Ovim festivalom napravili smo i značajnu međunarodnu promociju kolača rudarska greblica, kao i samog Rudnika sv. Barbare, koji su također posjetili svi izvođači. Važno je napomenuti da je festival organiziran pod okriljem međunarodnog udruženja folklornih festivala CIOFF. U sklopu 39. Dana rudarske grebljice održan je i izbor najbolje grebljice od sira i zelenja (21 kandidat), a u zabavnom dijelu programa u nedjelju nastupio je tamburaški sastav Od sumraka do zore.

Od 18. do 20. srpnja starija folklorna skupina i tamburaši sudjelovali su na folklornom festivalu Morenico del Folklore Festival u Italiji. Festival je održan u talijanskom gradiću Magnano in Riviera kraj Udina. Glavni nastup imali smo u subotu navečer, 19. srpnja, a dan kasnije u nošnjama su sudjelovali na svetoj misi i nakon nje izveli i drugi folklorni nastup. Organizator festivala je bila folklorna grupa Balarins de Riviere. Uz njih i KUD Oštrc, na festivalu je sudjelovala i jedna folklorna grupa iz Pescare te predstavnici više folklornih skupina iz Frulije. Svi nastupi bili su popraćeni velikim pljeskom brojne publike kojima se očito svidio folklorni repertoar sjeverozapadne Hrvatske koji su Rudari izveli. Iako je festival trajao kratko, bilo je prilike za razgledavanje i upoznavanje turističkih i kulturnih znamenitostima regije. Već na putu prema Magnanu zabavili smo se u najpoznatijem talijanskom vodenom parku Cariba bay kraj Venecije koji je naročito mlađe članove KUD-a oduševio svojim adrenalinskim atrakcijama. Domaćini su nas također odveli do Gemone, povijesnog grada u Fruliji koji je 1976. godine stradao u razornom potresu. Veseli nas što će ove godini Folklorna grupa Balerins de Riviera biti naš gost u Rudama na 3. MFF Rudarska luč.

Novu sezonu nastupa otvorili smo u rujnu u Donjem Mikloušu gdje je starija folklorna skupina nastupila na manifestaciji Zapovijedi pod lipom. Na tom nastupu ujedno smo predstavili i nove muške samoborske nošnje koje smo nabavili uz pomoć Grada Samobora, Zagrebačke županije i Ministarstva kulture i medija. Rujan smo završili s već tradicionalnim obilježavanjem Dana europske baštine – manifestacijom Budi rudar na jedan dan. Naglasak ovogodišnjeg događanja stavljen je na podzemlje kao specifični segment graditeljske baštine. Geologija, održavanje, načini podgrađivanja i istraživački projekti u rudniku bili su predstavljeni posjetiteljima u okviru proširenih tura koje su obuhvatile i dijelove rudnika koji su do sada bili nedostupni za turističke obilaske, a vodili su ih stručnjaci s Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta u Zagrebu. Najmlađi posjetitelji tražili su blago (bakrenu rudu) od kojeg su samostalno izrađivali unikatni suvenir. Ispred rudnika već tradicionalno se održala radionica pripreme kolača rudarska greblica i izrade samoborskog kraluša. Pripremali smo i tradicionalna rudarska jela, a bio je prikazan i običaj pečenja rakije, uz neizbježnu degustaciju.

Početak listopada tri plesna para predstavila su alpske plesove u hotelu Pinija u Petrčanima. Nastupi su održani u sklopu proslave Oktoberfesta.

Odmah nakon povratka iz Zadra uputili smo se u Senovo gdje je 5. listopada održan drugi prekogranični susret u sklopu projekta Sretno! – Biseri pod zemljom: dan hrvatske rudarske baštine. Zbog lošeg vremena dio organizacije bio je dosta izazovan, no zahvaljujući dobroj suradnji sav program odvijao se na više zatvorenih i natkrivenih lokacija. KUD Oštrc prezentirao je svoju folklornu tradiciju – samoborske pjesme i plesove, alpske plesove te rudarske pjesme. Taj dio programa upotpunio je KUD Kraluš iz Stupnika koji se predstavio s dva plesa. Stariji članovi KUD-a Oštrc pripremili su tradicionalno rudarsko jelo (korenje s bažulom i kobasami) i kolače (rudarsku grebljicu i buhtle). Svoje svakodnevne aktivnosti i posebnosti predstavili su i ostali gosti: Udruga samoborske kralušice radila je istoimeni nakit, Društvo sv. Izidora Seljaka peklo je u krušnoj peći samoborski kuruzni kruh i kroz prigodnu izložbu dijelilo šnite kruha s namazom. Udruga Rudarska greblica je s djecom pripremala male grebljice. Dvoje predstavnika RGN-a iz Zagreba učilo je djecu crtati bojama dobivenim od minerala, a održana je i kovačka radionica. Zavod Modri oblak ponovio je radionicu

izrade mozaika iz Ruda. DKD Svoboda pripremlilo je izložbu fotografija sa zajedničkih nastupa i organiziralo izbor najboljih fotografija, a TD Senovo organiziralo razgled je mineraloške zbirke i simulacije rudnika u njihovoj osnovnoj školi.

Krajem studenoga organizirana je projekcija dokumentarnog filma Rude i Rudari u PopUp kinu u Samoboru. Film je tijekom 2024. snimala Hrvatska radiotelevizija. Nakon projekcije organizirali smo i prigodno druženje sudionika snimanja i ekipe s HTV-a u Rudama. Film je premijerno prikazan na 1 programu HRT-a u nedjelju 30. studenoga, a Rudari su ga imali prilike vidjeti i u okviru proslave Barbarinja u crkvi sv. Barbare.

Početak prosinca održana je adventska radionica izrade jaslica u OŠ Rude. Tom radionicom za djecu, koju je vodila Martina Štengl Šoić, započela je proslava 13. Barbarinja. Nakon što su članovi rudarske sekcije Bergmani 1. prosinca okitili prostor ispred rudnika, unijeli su i kip sv. Barbare u crkvu, a koji je 4. prosinca vraćen u rudnik. Tim činom rudnik je simbolički zatvorio svoja vrata za posjetitelje do početka proljeća. U programu su se predstavili Bergmani, članovi Udruge Sretno! s Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta te članice zbora mladih Zvuci vjere iz Ruda. Događaj su uveličali i predstavnici Samoborske garde i Kuburaške udruge Gromovnik iz Bestovja. Za sve posjetitelje pripremili smo malu zakusku.

Godinu smo završili nastupom veteranskog orkestra Kmica u crkvi sv. Barbare u Rudama te u crkvi sv. Leonarda u Kotarima. Zajedno s muškim crkvenim zborom iz Kotara uveličali su svetu misu izvodeći tradicionalne božićne pjesme.

Ukupno smo u 2025. godini imali 10 nastupa.

I u 2025. nastavili smo s uređenjem kuće koju je KUD-u Oštrc 2021. godine donirala obitelj Lehpamer. Tijekom 2025. postavljena je keramika na stepenice od prizemlja do prvog kata, u sobu za probe na prvom katu te u dva sanitarna čvora. U sanitarne čvorove postavljeni su pisoari i dvije WC školjke. Razvedene su elektroinstalacije u navedene prostorije. Pristupilo se uređenju prostorije za nošnje tako da je uklonjen stari namještaj i lamperija te su izravnani svi zidovi. Svi zidovi na prvom katu pripremljeni su za ličenje, a prebojana je i drvena stolarija – ukupno 4 prozora. Temeljito je počišćen i tavan. Uređen je djelomično i okoliš – uklonjen je dio krupnog otpada i uređeno je parkiralište, a Grad je financirao i postavljanje asfalta.

Uz financijska sredstva Grada Samobora, Zagrebačke županije i Ministarstva kulture i medija nabavili smo 15 novim muških samoborskih nošnji, koje su sašili samoborski obrtnici. Obrt Kupres izradio je lajbeke, a hlače i rubače sašila je Marica Celizić.

Početak školske godine 2025./2026. vođenje mlađeg folklora preuzela je Nataša Komočar. Loreta Drenški, dotadašnja voditeljica, zbog privatnih razloga odustala je od te funkcije.

U zadnjih nekoliko mjeseci dosta smo bili angažirani na nalaženju novih voditelja folklorne i tamburaške sekcije što se je odrazilo i u smanjenom broju proba za ove dvije sekcije. Problem nismo uspjeli u cijelosti riješiti, tako da nam je stabiliziranje rada ove dvije sekcije jedan od glavnih zadataka u 2026.

Krajem prosinca 2025. KUD je prešao na izdavanje eRačuna uz informacijski servis Sveračun. Vijest koja nas je najviše obradovala na kraju godine je da nam je nakon uspješno provedenih prekograničnih susreta u sklopu projekta Sretno! odobreno završno izvješće. Sredstva u iznosu od 24.800 eura su nam bila isplaćena u siječnju ove godine, polovica tog iznosa je prosljeđena slovenskim partnerima. Ovo je bio ujedno i prvi EU projekat u kojemu je KUD sudjelovao kao vodeći partner.

Na kraju ovog izvješća zahvaljujemo svima koji su nam pomogli da u 2025. ostvarimo sve ove rezultate, a naročito Gradu Samoboru, Zagrebačkoj županiji, Samoborskom muzeju, TZ Grada Samobora, našim dugogodišnjim sponzorima i prijateljima, lokalnim udrugama s kojima surađujemo, osnovnoj školi te svim bivšim i sadašnjim članovima.

IZVJEŠĆE O RADU SEKCIJE ZA OČUVANJE RUDARSKE BAŠTINE „BERGMANI“ u 2025.

Rudnik sveta Barbara u protekloj je godini posjetilo 3259 posjetitelja, što je 167 manje nego 2024. Kao što je navedeno u prethodnom izvješću, Rudnik je bio domaćin Dana rudarske greblice, Dana baštine i Barbarinja, a uoči svake od ovih aktivnosti bilo je potrebno urediti prostor, ponajprije ispred rova Sveto Trojstvo.

U tri navrata članovi KUD-a kosili su travu, više puta smo organizirali čišćenje okoliša te jednom pranje betonskih staza u samom rudniku. Članovi Sekcije Bergmani bili su angažirani i oko pripreme podgrade i dasaka. Godinu ćemo pamtiti i po suradnji s tvrtkom Janus PIM s kojom smo organizirali dvije volonterske akcije kod rudnika, kao svojevrsni team-building za djelatnike Zagrebačke banke. Ukupno 120 volontera prebrusilo je sve drvene površine na ogradi, simulaciji rova i suvenirnici te ih u dva sloja prefarbalo. Također su pograbljali sve staze i obojali metalnu ogradu između Kokla i Sv. Trojstva.

Prošle godine je Komunalac uspostavio i organizirani odvoz smeća, tako da je sada bitno lakše održavati prostor čistim.

U sklopu investicijskog održavanja ugrađeno je 25 metalnih okvira i 80-ak drvenih stupaca. Zamjena okvira je rađena u dva navrata – tijekom ljeta od 15. srpnja do 20. srpnja i u jesen od 27. do 28. rujna, sve zajedno 8 dana. U radovima na zamjeni su sudjelovale 2 osobe u ljetnom terminu i 4 osobe u rujnu. Metalne okvire izradila je lokalna bravarska radionica Ivana Fresla, a radove na zamjeni izvodili su stručne osobe rudarske struke u koordinaciji sa stručnjacima Rudarsko-geološko naftnog fakulteta iz Zagreba i rudarskim inženjerom Lukom Mrvošem koji je zadužen za kontrolu stabilnosti podgrade i jamskih prostorija Rudnika sveta Barbara.

Dio aktivnosti zamjene se odvijao u dijelu rova Sv. Trojstvo koji nije predviđen za kretanje posjetitelja. Pročišćeno je i stabilizirano 15-ak metara hodnika, a postavljeno je i 50 metara rasvjete. Pored toga, po okončanu rudarskih radova u unutrašnjosti rudnika očišćene su i sve površine predviđene za kretanje posjetitelja.

Na praktički najzahtjevnijem dijelu za održavanje Rudnika (Rov Kokel, oko 30 metara prije izlaza) postavljen je prijašnjih godina veći broj metalnih stupaca. Međutim, zbog velikih pritisaka sa stropa, opažena su lagana pomicanja i savijanja nekoliko okvira. Taj smo uspjeli trajno sanirati, povezivanjem tj. zavarivanjem metalnih okvira plošnim željezom koje je napravio naš, možemo reći i kućni majstor Ivan Fresl. Prije toga su članovi sekcije Bergmani bušilicama i klinovima razbili oveću stijenu na stropu iznad okvira.

Protekle smo godine nastavili suradnju s Rudarsko-naftno-geološkim fakultetom u Zagrebu čiji su profesori radili određena mjerenja u zatvorenom dijelu rova Sv. Trojstvo te krenuli s uređenjem niskopa koji se spušta prema još uvijek nedostupnom rovu Vlašić. RGN je postavio i sustav vjetrenja do prostorija u kojima su se izvodili radovi. Fakultet je također pokrio i trošak nabavke i dopreme 2 m³ dasaka.

Puno smo radili na informiranju javnosti, slanjem objava na društvene mrežama koje su bile i najaktivniji informacijski kanal u 2025. godini. O događanjima kod Rudnika smo građanstvo informirali i kroz web stranicu rudnik.hr kao i putem zakupljenog prostora za jumbo plakat uz „Betonku“.

U 2025. smo nabavili i 50 novih kuta/pelerina te 40 kaciga. Krajem godine zbog snijega srušeno je nekoliko drveta što je na koncu sanirano početkom 2026.

Zaključno, možemo reći da je iza nas još jedna uspješna godina, pa koristimo priliku da zahvalimo svima koji su poduprli naš rad i u ovom segmentu, a naročito Gradu Samoboru, Samoborskom muzeju Zagrebačkoj županiji, Ministarstvu kulture, Turističkoj agenciji Bergman putovanja koji su u financijski i organizacijski pomogli da u prošloj godini Rudnik sveta Barbara i postane još atraktivnija i dostupnija turistička i kulturna destinacija.